

Kaldåga kraftverk- Søknad om konsesjonsfritak - Oppsummering og kommentarer til høringsuttalelser

Kaldåga kraftverk ligger i Drevja, Vefsn kommune. Anlegget fikk ved kgl.res. 17.01.1958 konsesjon til å utnytte Kaldåga- og Bugtelvassdraget. Kaldåga ble ved kgl.res. 12.9.1969 gitt konsesjon på ubegrenset tid.

Anlegget er ikke endret ut over normalt vedlikehold siden det ble oppført. Tilstanden på betongen til eksisterende konstruksjoner er svært dårlig. Dette gjelder både i lukehusene og betongen i fundamentene til rørgata, hvor de som er hardest angrepet har blitt utbedret med en kapestøp. Dersom dagens anlegg skal holdes i god stand og kontinuerlig drift, vil det blant annet være nødvendig å utføre arbeid på alle de 170 fundamentene som støtter rørgata som går i dagen fra fjellet og ned til kraftstasjonen.

I stedet for å gjennomføre omfattende arbeid på eksisterende inntak, vannvei og kraftstasjon ble det besluttet å gå for bygging av ny vannvei i fjell og ny kraftstasjon. Dette innebærer ingen endringer i reguleringshøyder i magasinene på fjellet, og samme utslippskote for avløpet fra kraftverket. Bygging av nytt kraftverk med vannvei i fjell ble gitt konsesjonsfritak i 2017 (ref.: 201603090-11, arkiv: 311/152.2D2Z).

Bygging ble imidlertid ikke satt i gang innen rimelig tid på grunn av manglende intern kapasitet. Dette er bakgrunnen for at det ble utarbeidet ny søknad om konsesjonsfritak for bygging av nytt kraftverk som innebar samme utbyggingsløsning som den som ble innvilget konsesjonsfritak i 2017. Denne ble sendt inn til NVE, som igjen sendte saken ut på høring 14. oktober 2025. Som en del av planene for det nye kraftverket er det også inngått avtale med Vefsn kommune om at tunnelmassene kan benyttes til opparbeidelse av et regulert industriområde ved utløpet av Drevja. Dette må betraktes som en samfunnsmessig positiv utnyttelse av tunnelsteinen da det medfører mindre behov for åpning av annet steinbrudd.

Høringsuttalelser

Innen høringsfristen, som var satt til 29.11.2025, kom det inn seks høringsuttalelser. Fire av disse var offentlige myndigheter, en fra interesseorganisasjon og en fra rettighetshavere. Nedenfor følger en oppsummering av hver enkelt høringsuttalelse og med Helgeland Kraft Vannkrafts (HKVs) kommentarer i *kursiv*. Det blir også sett på de høringsuttalelsene som ble gitt før innvilget søknad i 2017 for de høringspartene som har avgitt uttalelse i to omganger. Den gang ble det gitt tre uttalelser.

Statsforvalteren i Nordland

I sin uttalelse av 11.08.2016 hadde Fylkesmannen i Nordland ingen innvendinger mot at det ble gitt konsesjonsfritak for bygging av et nytt kraftverk med vannvei i fjell dersom avløpet ble plassert på samme kotehøyde som dagens avløp.

I uttalelsen fra Statsforvalteren av 01.12.2025 uttaler de at det nye kraftverket i fjell ikke vil medføre store endringer i gjeldende naturtilstand, og at det vil være positivt at rørgata fjernes. De sier også at alternativet med kraftstasjon i fjell og benyttelse av dagens inntak vil være minst konfliktfylt.

Samtidig sier Statsforvalteren at det går en flyttlei for rein på sør-østsiden av Envatn hvor det vil foregå en del anleggsarbeid. Det er viktig at det blir tatt hensyn til reindriftas bruk av området. I driftsfasen mener de imidlertid at det nye kraftverket vil ha mindre negative konsekvenser for reindriften enn det dagens anlegg representerer.

Statsforvalteren framhever at dagens konsesjon mangler vilkår som ivaretar reindriftas behov, men er usikre på hvordan dette bør ivaretas. Statsforvalteren har ingen klar mening om konsesjonspliktavurderingen, men overlater dette til NVE.

HKV kommentarer til Statsforvalterens uttalelse

HKV er enige med Statsforvalteren i at det nye kraftverket ikke vil medføre store endringer i gjeldende naturtilstand. Vi er også enige med Statsforvalteren i at det kan oppstå forstyrrelser av rein under anleggsarbeidene ved inntaksområdet ved Envatn. Dette kan imidlertid ordnes gjennom dialog mellom HKV og reindriften slik at det ikke foregår nevneverdige forstyrrelser i den tida det foregår flytting eller kalvemerking. Dette kan også formaliseres gjennom detaljplanen for miljø og landskap som skal være godkjent av NVE for det fysiske arbeidet tar til.

Nordland fylkeskommune

I sin uttalelse av 09.06.2016 uttaler fylkeskommunen at et nytt kraftverk med vannvei i fjell vil være positivt for både landskap og friluftsliv om rørgata rives og avløpet fra kraftstasjonen går ut på samme nivå som dagens kraftverksutløp. De uttaler også at tiltaket ikke berører kjente kulturminner. Fylkeskommunen mente at kunnskapsgrunnlaget var tilstrekkelig.

I sin uttalelse av 02.12.2025 legger Fylkeskommunen mest vekt på forholdet til vanndirektivet og at det er lite faktagrunnlag knyttet til myndighetenes vurdering av miljømål og økologisk og kjemisk tilstand for de berørte vannforekomstene. Fylkeskommunen mener også at konsekvensen for fisk bør vurderes på eksisterende utbyggings virkning på fisk og vannmiljø i stedet for å sammenligne dagens situasjon mot det planlagte kraftverkets påvirkning på fagtemaet. De ber også om at data fra gjennomførte undersøkelser legges inn i databasen Vannmiljø.

HKV kommentarer til uttalelser fra Nordland Fylkeskommune

HKV er enige med fylkeskommunen i at innsamlede data i forbindelse med prøvafiske bør legges inn i databasen «Vannmiljø». Det har blitt gjennomført eget prøvafiske på den anadrome strekningen av Kaldåga sommeren 2025. Dette vil bli tatt opp med de som gjennomførte undersøkelsen. Når det gjelder Fylkeskommunens syn på hvordan konsekvensen for fisk skal vurderes, er HKV uenige. I denne saken søkes det om nytt kraftverk kan bygges innen rammene av gjeldende konsesjon. I denne saken er det derfor eventuelle endringer for fisk og vannmiljø som er relevant å vurdere.

Sametinget

Sametinget ser ikke behov for gjennomføring av konsultasjoner i denne fasen av prosjektet. De er fornøyde med informasjonen fra HKV, og fremhever at det er viktig at reinbeitedistriktet blir holdt løpende orientert.

HKV Kommentarer til høringsuttalelse fra Sametinget

HKV har ingen ytterligere bemerkninger til uttalelsen fra Sametinget.

Helgeland Kraft

VANNKRAFT

Helgeland Kraft AS Vannkraft, postboks 702, 8654 Mosjøen / Telefon: 75 10 00 00

Org.nr. 917 424 896 MVA

firmapost@helgelandkraft.no / www.helgelandkraft.no

Vefsn kommune

Vefsn kommune ga også høringsuttalelse i 2016. Kommunen var da opptatt at det ble satt krav til opprydding, og at det måtte settes klare krav til hvor massene skulle deponeres. I deres uttalelse av 16.11.2025 sier Vefsn kommune at de ikke kan se at de alternativene som presenteres for nytt kraftverk har negative konsekvenser for allmenne interesser som går ut over den påvirkningen som dagens kraftverk har. De ser positivt på planene, og ønsker å benytte denne muligheten som nytt kraftverk gir til å sikre ny reserve drikkevannsforsyning til kommunen.

HKV Kommentarer til Vefsn kommunes uttalelse

HKV har forståelse for Vefsn kommunes behov for reserve drikkevannsforsyning og ønsker, innenfor gjeldende rammer, å bidra til å løse denne utfordringen. Eventuell løsning forutsetter avtale og nødvendige avklaringer, og vil bli vurdert som del av videre prosjektering og drift av kraftverket.

Røssåga Toven reinbeitedistrikt

Reinbeitedistriktet går imot at det skal gis konsesjonsfritak for å bygge nytt kraftverk til erstatning for det eksisterende. Begrunnelsen for dette er blant annet at

- tiltaket kan få vesentlige negativ virkning på reindriften i distriktet,
- eksisterende konsesjon ikke har hjemmel for å pålegge tiltak som fremmer reindriften,
- det for gjeldende konsesjon og utbygging ikke ble utbetalt ekspropriasjonerstatning.

Reinbeitedistriktet hevder at gjeldende konsesjon er til hinder for ivaretagelse av reindriften. Røssåga Toven reinbeitedistrikt opplyser at de har hatt problemer md mye helikopterflyging ved Kaldåga i regi av HKV.

Distriktet fremmer også krav om at det må gjennomføres full konsekvensutredning som blant annet belyser den samlede belastningen som ulike tiltak utsetter distriktet for.

HKV Kommentarer til Røssåga Tovens uttalelse

Vi er helt innforstått med at området benyttes av reindriften og at det er viktig med gjensidig informasjon for å unngå unødvendige problemer. HKV er ikke enig med reindriften i at gjeldende konsesjon er til hinder for ivaretagelse av reindriften slik det hevdes under pkt. 4 i deres uttalelse.

Det er korrekt slik som reinbeitedistriktet hevder at det har vært en del helikopterflyging i dette området. Dette skyldes at kraftverket, og spesielt rørgaten, er i relativt dårlig forfatning slik at det må gjennomføres hyppige tilsyn og utbedringstiltak. Rørgaten holdes oppe av 170 betongfundamenter. Det er gjennomført forsterkningstiltak på flere av disse fundamentene. Dersom det ikke blir mulig å iverksette bygging av nytt kraftverk med vannvei i fjell relativt raskt, må det utføres forsterkningstiltak på langt flere betongfundamenter. Det er forventet at dette arbeidet vil ta mer enn tre år å utføre. Dette arbeidet vil også innebære bruk av maskiner i terrenget i tillegg til nødvendig helikoptertrafikk.

HKV er ikke enige med reinbeitedistriktet i at tiltaket kan få vesentlige negative konsekvenser for reindriften. Det vil ikke bli endringer i reguleringen av magasinene. Det at vannveien legges i fjell må utelukkende betraktes som et positivt tiltak. Det arealet som i dag er beslaglagt av rørgaten ned hele fjellsiden, vil bli tilbakeført til natur.

Reinbeitedistriktet hevder at det må gjennomføres en full konsesjonsbehandling og at det må utføres konsekvensutredning som blant annet skal vurdere den samlede belastningen som ulike inngrep har på driften i reinbeitedistriktet. Det er usikkert hva distriktet legger i begrepet «full konsesjonsbehandling og konsekvensutredning», men det skal uansett ikke utarbeides melding med forslag til utredningsprogram for O/U-prosjekter som behandles etter Vannressurslov/Vassdragsreguleringslov.

HKV har forståelse for at det under anleggsgjennomføringen kan oppstå uheldig påvirkning på reindriften. Dette bør imidlertid være fullt mulig å få løst gjennom en jevnlig dialog. Før igangsetting av byggingen skal det utarbeides en detaljplan for landskap og miljø som må godkjennes av NVE. I denne planen bør det legges føringer for dialog og hensyn til reindrift i de tidene på året området benyttes til f.eks. samling og kalvemerking.

HKV har i tillegg innhentet en ekstern juridisk vurdering fra advokatfirmaet Haavind AS, som er vedlagt til orientering. Vurderingen underbygger HKVs forståelse av gjeldende rett og NVEs praksis knyttet til konsesjonspliktutredningen i denne saken.

Naturvernforbundet i Nordland

Naturvernforbundet ser positivt på at tiltaket vil bedre forsyningssikkerhet for drikkevann, og kommenterer at tiltaket kan ha fordeler dersom det gjennomføres på riktig måte. De ser på fjerning av rørgaten som positivt for landskapskvalitetene. Samtidig ber de om at økosystemtilnærming legges til grunn for hele saken. De kommer samtidig med et «utredningsprogram» i seks punkter som beskriver hva de mener skal utredes. Blant temaene de nevner er restaurering og forbedring av naturverdier.

Naturvernforbundet ber NVE vurdere åpning av vilkårsrevisjon av konsesjonen for Kaldåga kraftverk, og begrunner dette med at oppgraderingene av kraftverket er «gjennomgripende og omfattende».

HKV Kommentarer til Naturvernforbundet i Nordlands uttalelse

HKV er enig med Naturvernforbundet i at det kan bli vesentlige miljøforbedringer med det nye kraftverket. Naturvernforbundet i Nordland konkluderer ikke på om bygging av nytt kraftverk til erstatning for dagens kraftverk bør kunne bygges innen eksisterende konsesjon. De fremmer synspunkter på hva som burde vært utredet som om det innsendte dokumentet hadde vært en melding med forslag til utredningsprogram.

Når det gjelder for revisjon av konsesjonsvilkår ble det gjennomført en landsdekkende gjennomgang av potensielle objekter for vilkårsrevisjon i regi av NVE og Miljødirektoratet i 2013. Den konkluderte med at det var svært lite å hente ved å åpne en vilkårsrevisjon av Kaldåga kraftverk. I denne sammenheng ble mulige forbedringer med hensyn på fisk/fiske, naturmangfold, landskap og friluftsliv vurdert. Kaldåga havnet derfor i nederste prioriteringsgruppe blant de aktuelle vassdragene/reguleringene. Det er ingen forhold ved planene for et nytt kraftverk som vil endre på dette.

Oppsummering og sluttkommentar

HKV vurderer at planene for Nye Kaldåga kraftverk ikke medfører nye, nevneverdige negative virkninger for allmenne interesser i vassdraget sammenlignet med dagens situasjon, og at tiltaket derfor kan gjennomføres innenfor rammene av gjeldende konsesjon. Dette samsvarer med NVEs vurdering ved tilsvarende søknad i 2017, samt med hovedinntrykket fra flertallet av høringsuttalelsene.

Prosjektet innebærer ingen endringer i reguleringshøyder, vannføring eller driftsmønster i vassdraget sammenlignet med søknaden fra 2017. Tvert imot vil fjerning av eksisterende rørgate og etablering av vannvei i tunnel gi varige positive effekter for landskap, naturmiljø og reindrift, og redusere behovet for framtidige vedlikeholds- og tilsynsaktiviteter i området.

HKV erkjenner at det i anleggsperioden kan oppstå midlertidige forstyrrelser, særlig knyttet til reindrift. Disse forholdene vurderes å kunne håndteres gjennom god dialog, tilpasning av anleggsaktivitet og avbøtende tiltak, som vil bli konkretisert i detaljplan for miljø og landskap som skal godkjennes av NVE før oppstart av arbeidet.

Prosjektet bidrar samtidig til å opprettholde og modernisere regulerbar vannkraftproduksjon i området. I et kraftsystem med økende andel uregulerbar produksjon, har behovet for tilgjengelig effekt, fleksibilitet og systemtjenester økt. Nye Kaldåga kraftverk legger til rette for å møte disse behovene, uten økte miljømessige belastninger i vassdraget. Tvert imot vil økt ytelse redusere faren for skadeflom.

På denne bakgrunn mener HKV at Nye Kaldåga kraftverk ikke utløser konsesjonsplikt eller krav om konsekvensutredning, og at prosjektet representerer en samlet sett bedre og mer framtidsrettet løsning enn videre drift og omfattende rehabilitering av eksisterende anlegg.

Med vennlig hilsen

Torkil Nersund
Konserndirektør
Helgeland Kraft Vannkraft AS

Vedlegg: «2025-12-19 - Haavind AS - Svar på Reindriftens høringsinnspill_HKV»

Helgeland Kraft

VANNKRAFT

Helgeland Kraft AS Vannkraft, postboks 702, 8654 Mosjøen / Telefon: 75 10 00 00

Org.nr. 917 424 896 MVA

firmapost@helgelandkraft.no / www.helgelandkraft.no